

Mevlüt Soysal

TEMMUZ

**Bir Gazetecinin
Üç Buçuk Haftası**

İstanbul, 2018

Tarihçi
Kitabevi

Tarihçi Kitabevi Yayınları • 117

Genel Yayın Yönetmeni
Necip Azakoğlu

Editör
Necip Azakoğlu

Yayına Hazırlayan
Nevin Azakoğlu

Kapak ve sayfa tasarımı
Çağlar Yalçın

Birinci baskı: Şubat 2018, İstanbul

Boyutlar: 13,5 x 21 cm
Sayfa sayısı: 320

ISBN: 978-975-2466-11-1

Baskı ve cilt
İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri
Çobançeşme Mah. Altay Sk. No: 8 Yenibosna
BAHÇELİEVLER-İSTANBUL
+90 (212) 496 11 11
Sertifika no: 10614

© Yayın hakları Tarihçi Kitabevi'ne aittir.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan
kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

Tarihçi Kitabevi
Sertifika No: 17618

Moda Caddesi No: 104/A Moda/Kadıköy-İSTANBUL
Tel: 0216 418 68 86 GSM: 0530 370 74 11
www.tarihcikitabevi.com info@tarihcikitabevi.com

Mevlüt Soysal

TEMMUZ

**Bir Gazetecinin
Üç Buçuk Haftası**

İstanbul, 2018

Carihçi
Kitabevi

Mevlüt SOYSAL, 26 Nisan 1983'te Kahramanmaraş'ta doğdu. Babasının memuriyeti nedeniyle Bursa, Çanakkale ve Tekirdağ şehirlerinde yaşadı. Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi. Kocaeli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde, aynı bölümde yüksek lisansa başladı.

2005 yılının başında gazeteciliğe başladı. Aynı dönem muhabirlik görevinin yanı sıra köşe yazıları kaleme aldı. Kocaeli'deki yerel gazetelerde editörlük, yazı işleri müdürlüğü, yayın koordinatörlüğü gibi görevler üstlendi. Günlük köşe yazılarının yanı sıra birçok dergide ve blogda makaleleri yayımlandı. Çeşitli tiyatro ve öykü yarışmalarında ödüller aldı. *"Tırnak İçinde"*, *"Tek Tanıgım Gökyüzü"* ve *"Dünün Birinde"* adlı kitapları yazdı. Avukat Yağmur Soysal'la evli olup, Dora adında bir kız çocuk babasıdır.

Kızım DORA'ya...

İÇİNDEKİLER

SAYGI, MİNNET, TEŞEKKÜR...	11
GİRİŞ	13
1 / Umut... Hiç Duymadığım Bir Kelime	17
2 / Acılı Bir Hikâyenin Tam Ortası	27
3 / Burası, Josef K.'ların Ülkesi	32
4 / Acının Kahverengi Tozları Uçuşurken	39
5 / Demokrasi Nöbetindeki Yüzde Elli	44
6 / Fazıl Say'ın Piyanosu, İktidarın Umudu	53
7 / En Güzel Yaşlarını Göremeden Ölenlerin Ülkesi	58
8 / Atam! Şimdi Ne Yapmalıyım?	63
9 / Bir Günlüğüne, Maviye Boyanıyor Her Yer	68
10 / İnsan İnşaattır, Harcını Çevresi Karar	79
11 / Tutunamayanlar'ın Üçüncü Bölümü	84

12 / Geçmişimi Neden Aldınız Benden?	88
13 / Bana Nasıl Kumpas Kurulmuştu?	94
14 / İlk İşimdi Rüya Tacirliği	100
15 / Rauf Denктаş'la Kahvaltı ve Bir Varlık Savaşı	105
16 / Ülke Ne Zaman Parçalanır, Biliyor musunuz?	110
17 / İsmail Cem Amerika'ya Gidecekmiş	115
18 / Sırtımı Atatürk'e Dayıyorum	120
19 / Peki, Ya Çay Olmasaydı?	124
20 / Yolumu Kısaltıyor Nuri Bilge Ceylan	130
21 / Perinçek, Öztürk, Yazıcıoğlu ve İnönü	134
22 / Mustafa Balbay'ın Bıraktığı Umut	140
23 / Ahlak Deyip Büyük Meclis'i Bombaladılar	145
24 / An Gelir, Acıyla Yüzleşir İnsan	150
25 / Balkonda İstiklal Marşı Okudunuz mu?	160
26 / Ali Türkşen'in Gösterdiği Fotoğraf	165
27 / Yenikapı... Yoksa Şerden Hayır mı Çıkıyor?	169
28 / Darbeyi Acaba Kim Püskürttü?	177
29 / Şimdi Nereye Gidiyoruz?	182
30 / Süleyman Demirel'den Aldığım Ders	187
31 / Umut Hep Vardı Başbuğ	192
32 / Devletime Teşekkür Ederim	197
33 / Sevgimizin Orta Yerindeydi Fener	201
34 / Kumpasın Öldürdüğü Bedenler	207

35 / Atatürkçülük'ten Kemalizm'e Geçiş	212
36 / Mutluluğu Getirecek Bir Savaş	216
37 / Sevgiyi Getiriyor Yağmur	221
38 / Kötüler Şimdi Daha Çok	225
39 / Her Şey Çok Güzel Olacak	230
40 / Kaostan Kurtuluşun Yolu	234
41 / İktidar Yerine Mutluluğu Aramak	238
42 / O Yolun Sonunda Ne Vardı?	242
43 / Düşünmek, Alabildiğine Bir Sonsuzluk	248
44 / Türkiye, Kötü Tesisatlı Bir Apartman	253
45 / Çünkü Unutmazsak Ölüyoruz	258
46 / İyi ki Doğdun Bukowski	263
47 / Feyzioğlu Yolumu Aydınlatırken	268
48 / Başladığım Yere Dönme İsteğim	273
49 / Gelmeyecek Zamanın Beklentisi	279
50 / Ne İçin Gazetecilik?	283
51 / Gezi'dekiler Terörist miydi?	292
52 / Cebimde Kalan O Otuz Lira	301
53 / 2016, Berbat Bir Yıldız	307
54 / Olmayacak, Gidelim	311
55 / Yaşamaya Mecbursun	316

SAYGI, MİNNET, TEŞEKKÜR...

Uyuduğum zamanlarda sırtıma kelimeleriyle dokunan John Fante'yi...

Kitaplarının içine gömüldüğüm zamanlarda kendime "Acaba yazabilir miyim?" sorusunu sorduğum Charles Bukowski'yi...

Sayfalarına her dokunduğumda zamanın durduğunu hissettiğim Franz Kafka'yı...

Her notasında beni yaşamın ve sonsuzluğun denizinde kanoyla gezdiren Chopin'i...

Onun gibi bakıp onun gibi şarkı söylerken büyüdüğüm Leonard Cohen'i...

Saygıyla anıyorum.

Gitarın büyüdü dünyasında beni büyüten rock and roll savaşçılarına...

Bana başka dünyalarını kapılarını aralayan sinemacılara...

Hayatı sorgulayıp başka denizlere açılmamı sağlayan tiyatroculara...

Teşekkür ediyorum.

Elleri birer sanatçının elleri gibi olan ve onların ürettiği benden hep huzur duyduğum yaşam sanatçılarına...

Eşime, aileme ve dostlarıma...

Teşekkür ediyorum.

"Savaşlar, devlet kurmalar, anlaşmalar, ilkeler, devrimler, hepsi bir yana... İnsan olarak severim Atatürk'ü. Onu sadece insan olarak anlatırım çoğu zaman. Hayvanları sevmesini severim, çocukları sevmesini severim, âşık olmasını severim, gülümsemesini severim, rakı içmesini severim, güzel giyinmesini severim, rügan ayakkabılarını severim, şarkı söylemesini severim, sigara içerken yüzüne yerleşen etkileyici hâli severim, matematiği sevmesini severim. Bu yüzden bir

sevdiğime anlatır gibi anlatırım her şeyi. Çoğu zaman içimden, bazen de bağırarak...”

Bağımsız bir ülkede, özgürce yaşamamı sağlayan... Soran, sorgulayan, düşünebilen bir toplum için daima aydınlığı gösteren...

Mustafa Kemal Atatürk'ü...

Minnetle ve özlemlerle anıyorum.

GİRİŞ

Cesaret gibi korkaklık da insana göre...

Geride bıraktığım otuz dört yılı “cesaret” başlığı altında anlatamam; köpekten korktum, böcekten ve deniz kestanesinden korktum; depremden, çığdan ve şimşekten korktum; eylemlerden ve kaostan korktum; kavgadan ve çatışmadan korktum; savaştan ve kanlı meydanlardan korktum; çığlıklardan, göz yaşlarından ve ölümlerden korktum... Darbe mi? Darbeden de korktum.

Yorgun bedenlerinin içindeki cesur kalplerinin peşine düşüp tankların önüne atlamış gözü pek insanlar sağ ellerini yumruk yapıp “Yarın olduğunda çocuklarınıza ne anlatacaksınız? Siz de gelin” dedi, duydum.

Gitmeli miydim?

Gitmeliydim.

Gittim mi?

Gidemedim.

Sekiz metrekairelik balkonumdan sokaktaki keşmekeşliği seyrederken kulaklarımı parçalayan çığlıklar duydum, sigaramı söndürüp hızla salona kaçtım; azalmayan sesler korkumu artırdı, arka odalardan birini seçtim.

Bir itiraf mı bunlar?

Gerçeklik sadece...

İnsanoğlu sahici olmalı... Her şeyin insana göre olduğunu bilmeli; acı, korku, mutluluk, sevgi, inanç, cesurluk... Yaşanan duygular, küçümseme ya da yüceltme gereğesi sayılmamalı... Cesaretli olan, büyük görülmemeli korkaktan... Korkak, geriden yürümeye zorlanmamalı...

Ah, 15 Temmuz ve korku; tanklar ve televizyon ekranından çıkıp beynime saplanan kurşunlar...

Kaybedeceklerim hep aklımdaydı, evet...

Saymakla bitmiyorlardı.

Bir oda dolusu kitap, beynimde kayıtlı ama henüz kâğıda dökülmemiş romanlar, yarım yamalak öykü denemeleri...

Sonra şarkılar...

Hepsi benim olan besteler...

Fenerbahçe...

Evlilik ve bana verdiği mutluluk...

Bodrum...

Dostlar...

En kötüsü belki de, zaman, kaybedecek şeylerimin sayısını artırıyor ve yolun yarısına gelmenin verdiği hüznü, “Yetiştiremeyecek miyim?” sorusunu daha canlı ve daha hırslı sorduruyor bana. Şarkılar tamamlanacak mı? Romanlara son nokta koyulabilecek mi? Belleğimdekiler bir bir kâğıda dökülecek mi?

Yoksa yarım, eksik ve başlanmamış onca şey benim ölümlümle beraber birer “hiç” olarak müsvedde kâğıtlar rafına koyulacak ve atılmayı mı bekleyecek?

Acı ki yapacaklarımdan çok daha az önümdeki hayat... Yağmur, vadileri taşıracak kadar yağıyor. Ve herkes gibi aceleciyim.

Peki onlar?

Yirmi beş yaşının heyecanı bedenini sapandan fırlamış taş gibi hızlandıran o gençle aramda fark yok. Ben dört duvarımdayken, o tankın altında ölüyor. Yetmiş beş yaşında, acılardan çatlamaş yüzü göğsüne giren mermiyle donan ve ağırlaşan adamla aramda hiç fark yok. O, ölüme koşuyor.

Herkesten geriye eksik bir şeyler kalmadı mı zaten?

Herkes yapamadıklarının ahı ile kapamadı mı son kez gözlerini?

Neden bir değer atfediyorum bana ait olanlara?

Ah, 15 Temmuz ve korku; jetler, bombalanan Büyük Meclis, yere düşmüş Atatürk fotoğrafı, Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nün çevresindeki askerler, Genelkurmay önünde çatışma, kan ve çığlık...

“Hayırrrrr!”

Başım iki elimin arasında ve masanın üzerindeki tek şey: Korku...

Gördüğüm tek şey: Korku...

Duyduğum tek şey: Korku...

Zira cesaret gibi korku da insana göre. Ve malum, geride bıraktığı otuz dört yılı “cesaret” başlığı altında anlatamayanların yeni hikâyeleri de korkarak yazılır.

Özür dilerim.

Yayınlanan son köşe yazımdı bu.

Sonrası mı?

Haydi, gözlerinizi bana verin!

1

Umut... Hiç Duymadığım Bir Kelime

Dörtünle koşan atlar gibi gecedен sabaha yayılan marşların kulağıma bıraktığı çınlama geçmeyeceğе benziyor. Köstebeğın kurak tarlayı delişi misali sağ elimin serçe parmağını kulağıma sokuyorum. Parmağım deprem yaratıyor kulağımda.

Ama yok!

“Fatih’in İstanbul’u fethettiğı yaştasın.”

“Dik dur eğilme, bu millet seninle.”

Yirmi beş kişilik mehter takımı kulağımın içine platform kurmuş ve bitmeyecek bir konser başlatmış sanki. Davullar, tokmaklar, trombonlar ve her şey kulağımın içinde. Platformun önünde elindeki bayrakları göğе saplarcasına sallayan binlerce kişi... “Tekbir... Ya Allah bismillah Allahu ekber...” Çınlama ve marşlar. Çınlama ve tekbir. Beynim kanlı bir savaş meydanı.

Kaçmak imkânsızsa, onlarla birlikte yaşamayı öğrenmeliyim. Trompetin melodisindeki çekici yanı bulup, “Hayır” demeliyim, “o kadar da kötü değil.”

Hiç olmadığı kadar zor bir sabah!

Güneşin parkelerini kızdırdığı balkondan esen sıcak rüzgâr hafifçe banyoya gelirken alnımdaki ter damlacıklarını kâğıt havluyla silip birkaç adım geriye atıyorum. Lavabonun üzerinden tavana kadar uzanan aynada yüzümü, saçlarımı, gömleğimi bütünüyle görebiliyorum.

Saçlarım!

Eskiden her rock savaşçısı gibi belime kadar uzattığım saçlarım küçük bir lastik tokayla uslu çocuğа dönerdi. Kestirdi-

ğimden beri, tüm otoritelere başkaldıran bir anarşist... Bir ay kuaförden uzak dursam kafamın üzerinde örgütlü bir kaos başlıyor. Şimdi de bir anarşist fitili ateşlemiş. Üzerinden silindire geçse istediğim yöne yatmamakta direnecek saç tellerim var.

Saçlarım! Berduş gibi, serseri ve yitik bir münzevi gibi... Kaybetmişliğin imzası, ölüme inanmış bir hastanın boş vermişliği gibi saçlarım. En öndekileri kavrayıp aşağı çekiyorum, elmacık kemiklerime kadar uzanıyorlar. Başımın iki yanındaki saç telleri ise kulağımın üzerine çıkmış. Gelişigüzel ve bakımsızlar. En kötüsü de enselerimin hali. Tüyler iyice belirginleşmiş. Yanmış bir ormana benziyor ensem.

“Önce kuaföre gitmeliyim.”

İnsan acılıyken ne çok konuşuyor kendiyile. Sorular sorup yanıtlar arıyor. Kendini ikiye bölüp bir parçasını diğerine dost yapıyor. Sarılıyorlar, biri diğerinin göğsüne başını koyup ağlıyor.

“İşsiz bir adam için kuaför fazlasıyla lüks değil mi?”

Şatafata ihtiyaçları yoktur çünkü işsizlerin. Gökte güneş limon sarısına dönüp tüm haşmetiyle dünyayı yakarken yağmurluk aramaya çıkmak gibidir bu. Bana gölge lazım, yağmurluk değil.

“İşsiz bir adam için...”

İçinde olduğum vahim durum bir tek işsizlik de değil ki... Hatta işsizlik koca bir hiç. Kanserin son evresinde ölümü bekleyen bir hastanın kulak memesinde çıkan küçük bir sivilceyi kafasına takması kadar anormal ve ahmakça işsizliği kafama takmam.

Çok değil pek kısa zaman sonra aynanın karşısında geçirdiğim bu zamanlarımı arayacağım belki de. Kulağımdaki çınlama ve hiç durmadan çalan marşlar bir Chopin Polonez'i kadar fevkalade gelecek. Saçlarım, başkaldırmayı adet edinmiş lanet saçlarım John Travolta'nın saçları gibi harikulade

7

En Güzel Yaşlarını Göremeden Ölenlerin Ülkesi

Bir güne kaç acı düşer?
İki, üç, dört, beş...

Saymakla bitmez.

Otuzumu yıllar önce geçtim ve hep bu ülkenin şanslı çocuklarından saydım kendimi...

Kalemi kâğıdı elimize alıp, benim yaşımı görenlerin, daha otuzu görmeyenlerin kaç katı olduğunu hesaplasak, çift haneli rakamlara ulaşamayız.

Bundandır şanslı oldum, ölmedim henüz...

Bilmez uzaktan bize bakanlar, bu ülkede otuzu görmek şanstır. Otuzu görmek ve hâlâ dışarıda olmak, otuzu görmek ve hâlâ çift gözle bakabilmek dünyaya, otuzu görmek ve yürümek iki ayakla, şanstır.

En güzel yaşlarını göremeden ölenlerin ülkesi ya burası, ben gördüm. Bir darbe girişimi oldu ve çokça insan yirmisine yeni gelmişken, sevmeden ve sevilmeden, bir deniz kıyısında dili dolaşarak sarhoş bir ağızla şarkılar söylemeden; olgunlaşmadan, şöyle geçmişine bakıp “Keşke şu hataları yapmasaydım” demeden öldü.

Burası insana keşke dedirtecek zamanları yaşatmayanların ülkesi... Çünkü yaşamak, bir hayat stajının tamamlanmasıyla başlar; biraz geç, biraz olgun, biraz sonra... Burada stajlar hep yarım kaldı. Provalar ortasında kesildi. Bu acılı ülkede kardeşler sararmış fotoğraflardaki ağabeylerine baktılar ve şöyle dediler:

“Tanrım! Bana ondan yaşlı olmamı açıkla... Ben otuzumu geçmişken böyle, o nasıl hep yirmi beş kalır?”

Burası, ağabeylerin kardeşlerden küçük olmasını reva görenlerin ülkesi...

Bir güne kaç acı düşer?

Dört, beş, altı...

Ajandaların “belirli gün ve haftalar” bölümünde en çok acıların yazdığı hüzünlü bir ülkedir Türkiye. Katliamlar, patlamalar, kırımlar, tecritler, çatışmalar, iç savaşlar, bombalamalar, suikastlar.

Tarihi, acılar tarihi olan kaç ülke vardır bizim gibi? Kaç ülkenin dününü bir örümcek ağı gibi yas kaplamıştır, bizi kapladığı gibi?

En kötüsü de ortasından ikiye ayrılmıştır ülke ve insanlar pazara gidip elma seçer gibi kendilerine acı seçerler. Sağcılarının acısı solcuların acısından farklıdır, solcuların anma günü sağcılarinkinden farklıdır. Düne dair her anma belirli bir gettonun hüznüne, belirli bir gettonun da tepkisine mazhardır. Fiilen parçalanmış bir ülkenin tarafını seçmiş çocukları acılarda bile yan yana gelmez.

Bazen anma günleri aynı tarihe denk gelir.

Saygı duruşunda bulunup marşlar okuyan solcular dağılmadan sağcılar bir araya gelir dua için...

Aynı alan, iki farklı anma...

Örneğin ihtilal öncesi yaşanan bir çatışmada iki tarafta da can kaybı olmuştur ve o kayıplar yıllar sonra aynı gün anılır. Siyasal çizgilerle birbirlerinden ayrılmış mahallelerdeki hava coğrafi sınırlarla birbirinden ayrılmış mahallelerinden çok daha sert olduğundan, bir gün önce kahvede okey oynayan Ahmet ve Mehmet birbirlerine göz ucuyla selam verirler. Başlarını sallamaz her ikisi de... Birileri görürse hainlikle suçlanırlar çünkü...

Yaslar ve anmalar...

